

Od Dziewulskiego i braci Lange

Niedawno Gmina Opoczno przy współpracy z Muzeum Regionalnym wydała piękny album zatytułowany „*Opoczyńskie dziedzictwo ceramiczne*”. Publikacja robi wrażenie dużym, kwadratowym formatem – 30 x 30 cm, a także atrakcyjną szatą graficzną, ciekawymi fotografiami dobrą jakością druku.

Miasto kojarzone jest z przemysłem ceramicznym za sprawą Jana Dziewulskiego oraz braci Władysława i Józefa Lange - czytamy we wstępie napisanym przez dyrektora Muzeum Regionalnego w Opocznie Adama Grabowskiego. To oni w 1867 roku najpierw zaczęli wypalać cegłę, a kilkanaście lat później zdecydowali się na produkcję płytek ceramicznych, które wkrótce zasłynęły wysoką jakością i atrakcyjnym wzornictwem.

Już w 1897 roku firma Dziewulski i bracia Lange zdobyła Złoty Medal na Targach w Kijowie, w 1900 roku - Wielki Srebrny Medal na Wszechświatowej Wystawie w Paryżu, w 1901 roku - Grand Prix w Sankt Petersburgu, w 1903 roku - Złoty Medal w Brukseli... Liczne nagrody i wyróżnienia nie tylko potwierdzały najwyższą jakość produktów, lecz zarazem napędzały ich sprzedaż i wspierały rozwój firmy. Najpierw uruchomiono w Opocznie drugi zakład, a w 1901 roku fabrykę w Słowiańsku (ew. Sławiańsku) na Ukrainie, gdzie znajdowały się pokłady wysokiej jakości białej glinki...

Po II wojnie światowej upaństwowiono firmę. W PRL liczyła się tylko wielkość produkcji, a jakość i wzornictwo były sprawami drugorzędnymi. Od początku lat 90. opoczyńskie płytki znów zaczęły zdobywać nagrody oraz klientów w kraju i zagranicą, a Zespół Zakładów Płytek Ceramicznych „Opoczno” stopniowo został sprywatyzowany.

Starania o wydanie albumu „*Opoczyńskie dziedzictwo ceramiczne*” trwały kilka lat. Zainicjował je ówczesny burmistrz miasta Rafał Kądziera. Zbierano archiwalne fotografie i wykonywano współczesne. Już samo wynajdywanie miejsc, gdzie zachowały się stare płytki z firmy Dziewulski i Lange wymagało iście detektywistycznych poszukiwań. Na stronicach albumu widzimy zdjęcia wykonane nie tylko w Opocznie i okolicach, lecz także w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Warszawie, Gdyni. Płytki zdobiły kamienice czynszowe, pałace, kościoły, urzędy państwowe, czy też budynki użyteczności publicznej jak np. Dworzec Morski w Gdyni z 1933 roku. Wrażenie robi różnorodność kształtów i przede wszystkim bogate wzornictwo. Na zdjęciach widzimy wzory geometryczne, secesyjne, orientalne, antyczne, roślinne, a nawet robiące wrażenie trójwymiarowości.

Ciekawostką są zdjęcia z romańskiego kościoła św. Idziego w Inowłodzu, gdzie firma Dziewulski i Lange wykonała płytki podłogowe na wzór tych z XI wieku. Ta jedna z najstarszych świątyń w Polsce była remontowana w latach 1936-1938 z inicjatywy Prezydenta RP Ignacego Mościckiego.

Album jest piękną wizytówką Opoczna, dokumentem jego dumnej tradycji i dowodem kulturalnej współczesności. Podkreślić należy również udział lokalnych firm działających w branży ceramicznej, które wsparły finansowo publikację, a mianowicie *Opoczno SA*, *Ceramika Studio*, *Manufaktura Ceramiczna Fougasse* i *ZCB Owczary*. Album jest do nabycia w Muzeum Regionalnym w Opocznie.

Paweł Reising